Δραπέτες από τον κόσμο τής φθοράς (Πρωτοπρ. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 20 Ιουνίου, 2023

Μια σύντομη διατύπωση πατερικοῦ κειμένου μᾶς ἔβγαλε στήν **σύγχρονη οἰκουμένη**. Πιό συγκεκριμένα, ἡ ἑρμηνεία τῆς πρώτης προτάσεως ἀπό τήν ἀρχιερατική προσευχή τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μᾶς τήν δίνει ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, ὁ ὁποῖος συνοψίζει τήν ἑρμηνεία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἔγινε ἀφορμή νά ἁπλωθῆ ἡ προσοχή μας στήν **νοοτροπία τοῦ σύγχρονου κόσμου, τοῦ δυτικοῦ** συγκεκριμένα κόσμου, ὁ ὁποῖος **αὐτοδιαλύεται, αὐτοκτονεῖ πνευματικά καί πολιτιστικά**, ἀκολουθώντας ἐπιλεκτικά κάποιες ἀπό τίς ἀρχές πού ἔβαλε ὡς θεμέλιο στήν ζωή καί τήν πολιτεία τῶν ἀνθρώπων, κυρίως ἀπό τήν Ἀναγέννηση καί μετά.

Αὐτήν τήν πολιτιστική αὐτοδιάλυση καί κατάρρευση τοῦ δυτικοῦ κόσμου τήν βλέπουν ἀκόμη καί οἱ πλέον ἁπλοί ἄνθρωποι, οἱ ἀνίδεοι ἀπό φιλοσοφικά ρεύματα καί κοινωνικές θεωρίες. Βλέπουν στήν καθημερινή εἰδησεογραφία ὅτι στίς δυτικές κοινωνίες πολλά ἀπό τά δραστήρια μέλη τους πολεμοῦν τούς θεσμούς τους· πολεμοῦν τίς ἀρχές πάνω στίς ὁποῖες δομήθηκε ἡ κοινωνία καί ἡ Πολιτεία τους, σάν νά εἶναι ἐχθροί τους, σάν νά τίς μισοῦν, σάν νά ἀποστρέφονται τήν ἴδια τους τήν φύση, ἀφοῦ **κάποιοι ἀπό τούς σοφούς τους ἔφθασαν νά ποῦν ὅτι φύση δέν ὑπάρχει, ὑπάρχει μονάχα ἐλευθερία, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ ἐλευθερία**.

Δέν θά ξεστρατίσουμε σέ κοινωνιολογικές ἤ πολιτικές ἀναλύσεις. Δέν εἴμαστε εἰδικοί, οὔτε ἁρμόδιοι γιά κάτι τέτοιο. Πιστεύουμε ὅτι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος γιά ἐμᾶς εἶναι νά βλέπουμε ὅλα τά πράγματα τοῦ κόσμου μέσα στόν ὁποῖο ζοῦμε, χρησιμοποιώντας ὡς κριτήριο καί ὡς φῶς καθοδηγητικό τήν **διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μᾶς τήν δίνει ἡ Ἐκκλησία**, δηλαδή οἱ Προφῆτες, οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ ἅγιοι Πατέρες. Κι αὐτό μετά ταπεινώσεως καί διακρίσεως, στοχεύοντας στόν πυρήνα τῆς ζωῆς μας, στό βάθος καί ὄχι στήν ἐπιφάνεια, **ἐπιδιώκοντας νά νομοθετήσουμε τόν θυμό, τήν ἐπιθυμία καί τήν λογική μέ τήν θεσμοθεσία τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, πού φέρνει ὡς καρπό, ἄν εἴμαστε ἁπλοί καί εἰλικρινεῖς, τόν φωτισμό τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς, δηλαδή τήν μεταμόρφωση τῆς ζωῆς μας**. **Αὐτή ἡ «ἀναβάθμιση» τῆς ζωῆς μας πραγματοποιεῖται ἐν Χριστῷ μέσα στήν Ἐκκλησία Του καί ὄχι ἔξω ἀπό**

αὐτήν, ὄχι μέ τά μέσα καί τίς δυνάμεις ὁποιασδήποτε ἀνθρώπινης θεσμοθεσίας, ἐγχώριας, εὐρωπαϊκῆς ἤ παγκόσμιας.

Θά ξεκινήσουμε ἀπό τό εὐαγγελικό χωρίο. Ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης γράφει: «*Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε...*» (Ἰωάν. 17,1). Ἡ διατύπωση: «καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν», **ἀνοίγει παράθυρο ἐλευθερίας ἀπό ὁποιαδήποτε γήϊνη θανατηφόρα μέριμνα· ὑποδεικνύει τήν ἀνοδική κίνηση τῆς προσευχῆς καί τόν τρόπο πού νικιέται ἡ νοοτροπία τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος κάθεται «ἐν χώρᾳ καί σκιᾷ θανάτου».**

Ἦταν λίγες ἡμέρες πρίν ἀπό τό πάθος Του, καί προηγουμένως ἔλεγε στούς Μαθητές Του αὐτά πού ἔμελλε νά συμβοῦν καί ἡ λύπη γέμισε τίς καρδιές τους. Τούς ἔλεγε πράγματα, τά ὁποῖα στό κοσμικό πλαίσιο τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, ἦταν πολύ λυπηρά. Τι φρικτότερο ἀπό τήν καταδίκη σέ σταυρικό θάνατο ἑνός ἀγαπημένου προσώπου, πάνω στό ὁποῖο μάλιστα στήριζαν ὅλη τήν ἐλπίδα τῆς ζωῆς τους; Τούς ἔλεγε τήν ἀλήθεια πού τούς πίκραινε, ἀλλά τούς ἔδινε καί διέξοδο εἰρήνης σέ μιά ἐμπειρία ζωῆς πού νικοῦσε τόν κόσμο τῆς φθορᾶς. Τούς εἶπε ὁ Χριστός: «*ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον*» (Ἰωάν. 16,33). Κι ἀμέσως μετά μέ τήν πράξη Του τούς ὑπέδειξε τήν ὁδό τῆς εἰρήνης, τήν πηγή τοῦ θάρρους καί τόν τρόπο τῆς νίκης. Τούς ὑπέδειξε τήν **προσευχή** μέ τήν ἀπόθεση σκέψεων καί «κοσμικῶν ἐννοιῶν». «*Εἰπών τοῖς μαθηταῖς [ὁ Χριστός], ὅτι "Θλῖψιν ἕξετε" καί παραινέσας αὐτοῖς θαρσεῖν, ἀνίστησι πάλιν διά τῆς εὐχῆς, παιδεύων ἡμᾶς ἐν τοῖς πειρασμοῖς, πάντα ἀφιέντας, ἐπί τόν Θεόν καταφεύγειν*». Τό «***πάντα ἀφιέντας, ἐπί τόν Θεόν καταφεύγειν***» εἶναι ἡ δική μας **πολεμική τακτική**. Γιά τήν ἀκρίβεια **ἐμεῖς δέν πολεμοῦμε, οὔτε πρό παντός γινόμαστε πολέμαρχοι, ἡγέτες στρατοῦ ἐπιθετικοῦ. Ἐμεῖς δραπετεύουμε ἀπό τήν φυλακή τοῦ πεπτωκότος κόσμου, ἀπό τό στρατόπεδο αἰχμαλώτων τοῦ πνευματικοῦ θανάτου**. Ἔτσι εἴμαστε πιό ἀποτελεσματικοί, ὡς «*ἐν ἀληθείᾳ ζῶντες*», ἀπέναντι στούς διακινητές τοῦ πνευματικοῦ θανάτου.

Ὁ πνευματικός θάνατος στίς μέρες μας ἔχει πάρει ἕνα ἐπιπλέον χαρακτηριστικό. Ὑποδύεται τήν «ἀφύπνιση». Ἔχει γίνει κίνημα μέ τό συνθηματικό ὄνομα Woke**, ὅμως ὁ «γουοκισμός» δέν ἀφυπνίζει, κατεδαφίζει.**

Αὐτό τό ἀνατρεπτικό καί διαλυτικό πνεῦμα, κατά τίς προηγούμενες δεκαετίες, δέν μπόρεσε νά ἐπηρεάση δραστικά τόν ἑλλαδικό χῶρο. Δέν εἴχαμε νιώσει ἔντονα –καί ἀπειλητικά– **τά κηρύγματα πού ἐπαγγέλλονται τήν ἀποδόμηση τῶν πάντων**. Αὐτό πού μᾶς ἀπασχόλησε ἦταν κυρίως ἡ ἀποδόμηση τῆς ἱστορίας μας, ἡ ἀπομυθοποίηση τῶν ἐθνικῶν μας ἡρώων, ἡ ἑρμηνεία σημαντικῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ὄχι μέ βάση νέα ἱστορικά στοιχεῖα, ἀλλά μέ βάση **ἰδεολογικές ἀντιλήψεις καί πολιτικές σκοπιμότητες.**

Τελευταῖα νιώθουμε πιό κοντά μας τήν γενική ἀποδόμηση, γεγονός πού δημιουργεῖ ποικίλες ἀντιδράσεις, ἀνάλογες μέ τήν παιδεία, τίς οἰκογενειακές πολιτιστικές προϋποθέσεις καί τήν διανοητική καί ψυχολογική ὡρίμανση τῶν ἀντιδρώντων. **Δυστυχῶς, κάποιες ἀντιδράσεις ἀντί νά θεραπεύουν, δημιουργοῦν νέα τραύματα πάνω στά τραύματα τοῦ ἀποδομητισμοῦ.**

Ἡ ἀποδόμηση τῶν πάντων ἐμφανίζεται μέσα στό ἰδεολογικό πλαίσιο τοῦ φιλελευθερισμοῦ καί τῆς λεγομένης πολιτικῆς ὀρθότητας. Ἔχει ἱστορία μέ ρίζες μέσα στόν 20ο αἰώνα κι ἀκόμη βαθύτερα. Ἡ πλέον διαδεδομένη στίς μέρες μας εἶναι ἡ **ἀποδόμηση τῆς φύσης**, γιά τήν ὁποία μίλησε ὁ Σάρτρ, ὁ ὁποῖος ἔδωσε φιλοσοφική ὑποδομή στήν ἐλευθερία τοῦ «προσώπου» (ἐλευθερία τῆς ἐπιλογῆς) μέ ἀγνόηση τῆς φύσης. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐτό πού ἐπιλέγει νά εἶναι, ὄχι αὐτό πού εἶναι ἀπό τήν φύση του.

«*Αὐτή ἡ μόδα τοῦ πνεύματος καί τοῦ λόγου παρουσιάζει τέσσερα χαρακτηριστικά: τή διάρκεια στόν χρόνο, τή δύναμη ἐκφοβισμοῦ, τήν ταχύτατη παγκόσμια ἐξάπλωση καί τή μεταβολή της σέ μιά ἱερή βίβλο... Τό σύνθημα τῶν ἀποδομητῶν εἶναι ἁπλό: τά πάντα μποροῦν καί πρέπει νά ἀποδομηθοῦν. Αὐτό ὅμως εἶναι παραπλανητικό γιατί μόνο ἡ δυτική κουλτούρα ἀποτελεῖ ἀντικείμενο συστηματικῆς ἀποδόμησης... Δαιμονοποιημένος καί ἐνοχοποιημένος ὡς ἐγκληματικός, σέ ὅλες τίς συνιστῶσες του, ὁ δυτικός κόσμος πρέπει νά κατεδαφιστῆ...*» (Woke. Ἡ καθολική ἀποδόμηση: ἔθνος-φύλο-φυλή, ἐπιμέλεια Γ. Καραμπελιά, σ. 31).

Ὁ λεγόμενος δυτικός πολιτισμός, βέβαια, δέν εἶναι ἀθῶος. Εἶναι γέννημα τῆς ἀποστασίας ἀπό τόν ἱστορικό, ὀρθόδοξο Χριστιανισμό, γι' αὐτό παρήγαγε ἀθεΐα καί ἀγριότητα ἤθους, ἡ ὁποία, βέβαια, καλύπτεται κάτω ἀπό ὀρθολογικά μελετημένη «εὐγένεια». Αὐτή ἡ «εὐγένεια» τώρα ἐπιβάλλεται μέ τρόπο κάθε ἄλλο παρά «εὐγενικό». Ἤδη γιά τήν ἐπιβολή της συγκροτεῖται ἕνα εἶδος Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Διαβάζουμε:

«Στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἤδη, οἱ δημόσιες καί οἱ μεγάλες ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις ἔχουν ἀποδεχτεῖ μαζικά αὐτή τή νέα Ἱερά Ἐξέταση, καί τά στελέχη ὑποχρεοῦνται, ὅλο καί περισσότερο, νά ὑποβάλλονται σέ ἕνα εἶδος ἰχνηλάτησης τῶν ἐνόχων σκέψεων, μέσω εἰδικῶν τέστ, ὥστε νά ἐκμηδενίσουν τίς "προκαταλήψεις" τους,

ὥστε νά ἀπεκδυθοῦν τή "λευκότητά" τους –νά "ἀπολευκανθοῦν"–, καθώς καί τήν ὅποια δυαδική σεξουαλική ταυτότητα» (ὅ.π. σ. 16).

Μέσα σ' αὐτό τό κλίμα εἶναι ἀδιανόητη ἡ θεοδίδακτη προσευχή τῶν Χριστιανῶν: «γενηθήτω τὸ θέλημά Σου», ὅπως ἐπίσης δέν μπορεῖ νά γίνη ἀποδεκτή ἡ ἀσκητική τιθάσευση τῆς ἐπιθυμίας. Ὁ σεβασμός τῶν ἀτομικῶν θελημάτων καί τῶν ἐπιθυμιῶν προβάλλεται ὡς ἱερό καθῆκον.

Αὐτά ὅμως, χωρίς περιστροφές, συνιστοῦν ἕνα **δαιμονικό ἦθος**. Εἶναι στόν **ἀντίποδα τοῦ ἤθους τῶν ἁγίων Πατέρων**, οἱ ὁποῖοι, μή ἐμπλεκόμενοι «*ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις*» ἤ «*πολιτικαῖς*», ὑποδεικνύουν σέ ὅσους μαθητεύουν στούς λόγους τους «*πάντα ἀφιέντας, ἐπί τόν Θεόν καταφεύγειν*».

Γιά γλύκανση τῆς διάνοιας, ἐμπνεόμενοι ἀπό τό «***πάντα ἀφιέντας...***», ἀνατρέξαμε στά 153 κεφάλαια περί προσευχῆς τοῦ **ὁσίου Νείλου τοῦ ἀσκητοῦ**. Παραθέτουμε τρία ἀπό αὐτά ὡς ὑπόδειξη τοῦ τρόπου τῆς προσευχῆς μέ «ἀπόθεση» τῶν ἰδίων θελημάτων, τῶν ἐπιθυμιῶν,τῶν θυμῶν καί τῶν ἐμπαθῶν νοημάτων.

Ὁ ὅσιος Νεῖλος συμβουλεύει:

«*Μή προσεύχου τά σά θελήματα γενέσθαι. Οὐδέ γάρ πάντως συμφωνοῦσι τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά καθώς ἐδιδάχθης προσεύχου λέγων· γεννηθήτω τό θέλημά σου ἐν ἐμοί...*» (λα΄).
«*Οὐ μόνον θυμοῦ καί ἐπιθυμίας δεῖ ἄρχειν τόν ἀληθῶς προσεύξασθαι βουλόμενον, ἀλλά καί ἐκτός παντός νοήματος ἐμπαθοῦς γενέσθαι*» (νδ΄).
«*Τό Ἅγιο Πνεῦμα συμπάσχοντας μέ τήν ἀσθένειά μας, ἔρχεται σέ μᾶς (ἐπιφοιτᾶ) ἄν καί εἴμαστε ἀκάθαρτοι. Κι ἄν βρῆ μόνο τόν νοῦ μας νά προσεύχεται μέ εἰλικρίνεια (φιλαλήθως), ἐπικάθηται σ' αὐτόν καί ἐξαφανίζει ὅλη τήν φάλαγγα τῶν λογισμῶν ἤ τῶν νοημάτων, πού τόν περικυκλώνει, παρακινώντας τον σέ ἔρωτα πνευματικῆς προσευχῆς*» (ξγ΄).

Εἴθε στόν καιρό τοῦ «γουοκισμοῦ» νά κρατοῦμε τόν νοῦ μας «φιλαλήθως προσευχόμενον», ὥστε νά «ἐπιβαίνη» σ' αὐτόν τό Ἅγιο Πνεῦμα, «προτρεπόμενον αὐτόν εἰς ἔρωτα πνευματικῆς προσευχῆς»· γιά νά γινόμαστε ὅλο καί αὐθεντικότεροι Χριστιανοί, **δραπέτες ἀπό τόν κόσμο τῆς φθορᾶς**.

(Πηγή: parembasis.gr*)*